

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DRUŽINO

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 75 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Urad vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1201-154/2018/2

Datum: 12. 11. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si – predlog 9451-206: Pomoč posvojiteljem

Zveza: vaša št. 092-206/2018/1 z dne 25. 10. 2018

Dne 25. 10. 2018 smo z vaše strani v obravnavo prejeli predlog 9451-206: Pomoč posvojiteljem, in sicer je podan predlog vladi, da osebi, ki ne more zanositi in ima za to zdravniško potrdilo, pomaga pri posvojitvi tudi v tujini in nase prevzame del stroškov.

V zvezi z navedenim predlogom podajamo naslednji odgovor:

V Republiki Sloveniji otroci uživajo posebno varstvo in skrb, kar izhaja že iz Ustave Republike Slovenije. Del tega posebnega varstva in skrbi je tudi pravna ureditev posvojitve. Dne 15. 4. 2017 je v Republiki Sloveniji začel veljati Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, v nadaljevanju DZ), ki pa se bo začel uporabljati šele aprila 2019. Do začetka uporabe DZ se uporablja Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo 1, 101/07 – odločba Ustavnega sodišča RS, 90/11 – odločba Ustavnega sodišča RS, 84/12 – Odločba Ustavnega sodišča RS in 82/15 – Odločba Ustavnega sodišča RS, v nadaljevanju ZZZDR), ki kot glavni pravni vir ureja področje posvojitve in ki ne prepoveduje, da slovenski državljani posvojijo otroka iz druge države.

Tako po ZZZDR kot po DZ je posvojitev definirana kot posebna oblika varstva otrok, s katero nastane med posvojiteljico in posvojiteljem ter otrokom enako razmerje, kakor je med starši in otroki. Pri posvojitvah je potrebno vedeti, da gre vedno za edinstveno situacijo, pri čemer mora biti osnovno vodilo, da se otroku iščejo najbolj primerni nadomestni starši (glede na njegove potrebe, starost, druge okoliščine) in ne obratno.

ZZZDR ne prepoveduje, da slovenski državljani posvojijo otroka iz druge države, vendar je, podobno kot v naši zakonodaji, stvar notranje zakonodaje vsake države, ali dovoli posvojitev v tujino ali ne, katere otroke daje v posvojitev v tujino, kakšni so postopki ter seveda tudi hitrost samih postopkov.

V Republiki Sloveniji so vsi postopki posvojitve (notranjih in mednarodnih) zaupani centrom za socialno delo. Centri za socialno delo opravljajo naloge, ki so jim z Zakonom o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr.,

61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg in 31/18 – ZOA-A) poverjene kot javna pooblastila ter naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi. V sklop izvajanja javnih pooblastil sodijo tudi vsi postopki, vezani na posvojitve. Pri ugotovitvi izpolnjevanja pogojev za morebitno posvojitve je ključna naloga socialna in psihološka ocena kandidatov, ki jo na centru za socialno delo pripravijo na podlagi lastnih ugotovitev (razgovori, obiski na domu, vključevanje kandidatov v skupine), pridobljenih mnenj drugih institucij (zdravstvo, šolstvo, ipd.) in programov za pripravo posvojiteljev. Centri za socialno delo po ZZZDR tudi odločajo o posvojitvah, po začetku uporabe DZ bodo o posvojitvah odločala sodišča.

Zaradi nesorazmerja med številom otrok in številom kandidatov za posvojitve je tudi v Sloveniji v zadnjih letih opazen trend vse pogostejšega odločanja za postopke posvojitve otrok iz tujine. Parom in posameznikom, ki želijo posvojiti otroka iz tujine, država gre nasproti na način, da poskuša z drugimi državami vzpostaviti uradne poti za čim lažje postopke izvajanja posvojitve. Zavedati pa se je potrebno, da tudi podpisan sporazum z neko državo ne zagotavlja, da bodo kandidati lahko hitreje posvojili otroka, pač pa zagotavlja le jasna pravila in s tem večjo pravno varnost v postopkih meddržavnih posvojitve.

Najpomembnejši mednarodni akt na področju meddržavnih posvojitve je vsekakor Konvencija o varstvu otrok in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah (Ur. l. RS, št. 14/99 – MP, v nadaljevanju Haaška konvencija), h kateri je leta 2002 pristopila tudi Republika Slovenija in ki vzpostavlja minimalne standarde na področju meddržavnih posvojitve. Ne glede na to, da so pri Haaški konvenciji pravice in koristi otrok bistvenega pomena, se hkrati spoštuje in ščiti tudi pravice otrokovih bioloških družin kot tudi posvojiteljskih družin. Dvajset let po začetku veljavnosti Haaške konvencije se je pridružilo že preko 90 držav. Kljub temu pa ostaja dejstvo, da se nekatere vodilne države, ki dajejo otroke v meddržavne posvojitve, Haaški konvenciji še niso pridružile in da je približno polovica vseh meddržavnih posvojitve še vedno izvedenih izven okvira Haaške konvencije. To je bistven problem, čeprav naj bi države pogodbenice Haaške konvencije v razmerju do držav, ki niso pogodbenice Haaške konvencije, morale v čim večji meri uporabljati standarde in varovala Haaške konvencije; kljub temu pa je še vedno vprašljivo ali sploh lahko take posvojitve – na sistemski ravni – zagotavlja pravice in koristi otrok na enak način, kot posvojitve, ki so izvedene v skladu z določbami Haaške konvencije.

Dejstvo je, da noben postopek, ki se izvaja v tujini, ni brezplačen. Stroški posvojitve se od države do države razlikujejo, vendar pa mednarodni dokumenti, ki zavezujejo Republiko Slovenijo (Konvencija o varstvu in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah, Sporazum o meddržavnih posvojitvah z Republiko Makedonijo) določajo, da z meddržavno posvojitvijo ne sme nihče pridobiti nepošteno finančne ali druge koristi. Zaračunajo ali plačajo se lahko samo dejanski stroški in izdatki, ki vključujejo razumno plačilo za delo oseb, ki sodelujejo pri posvojitvi. Poleg tega posvojitelji krijejo stroške različnih taks v državi otroka, prevode uradnih listin (vloge in dokumentacije, ki jo država otroka po njihovi zakonodaji zahteva), stroške premestitve otroka iz matične države v državo sprejema, vključno s stroški prevoza v državi sprejema, morebitne potrebne izdatke zdravstvenih in psihološkega poročila, stroške potnega lista ter druge administrativne stroške.

Država je dolžna z ustrežno pravno ureditvijo omogočiti vzpostavitev in varstvo družinskega življenja svojim državljanom. Navedeno pomeni sistemsko ureditev družinskih razmerij, ureditev področja socialnega varstva, vzgoje, izobraževanja, zdravstva, itd.. Zagotavlja tudi posebno

varstvo in skrb otrokom; iz tega vidika so tudi posvojitve v Republiki Sloveniji brezplačne. Ni pa Republika Slovenija dolžna zagotavljati varstva in skrbi otrokom, ki niso državljani Republike Slovenije. Zato tudi v tujini nastali stroški posvojitve, kot posebne oblike varstva otrok za namen zaščite tujega mladoletnega državljana ne morejo biti strošek, ki se krije iz proračuna Republike Slovenije. Ob tem pa ne gre spregledati, da Republika Slovenija že danes zagotavlja vsem kandidatom za posvojitev (tudi za namen posvojitve otroka iz tujine) brezplačno obravnavo na pristojnem centru za socialno delo (izdelava socialnega poročila, psihološkega poročila, priprava raznih mnenj/potrdil z delovnega področja v skladu z zahtevami države, spremljanje družine in priprava poročil po namestitvi otroka iz tujine...).

S spoštovanjem,

Pripravila:
Tanja Oberski
sekretarka

mag. Andrej Del Fabro
generalni direktor